

ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ПРАВООХОРОННИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ У ХОДІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ В УКРАЇНІ

Ярошак О.Я.,

аспірант Класичного приватного університету

ORCID: 0000-0001-9179-1837

Ярошак О.Я. Взаємодія національної поліції з правоохоронними підрозділами у ході забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів в Україні.

В статті досліджено питання взаємодії між правоохоронними підрозділами у ході забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів в Україні. Досліджено, що в умовах воєнного стану повноваження органів Національної поліції значно розширено починаючи із сектору безпеки і оборони до безпосередніх завдань пов'язаних із забезпечення публічної безпеки і порядку в Україні. Але, не дивлячись на те, що питанням взаємодії звернута увага науковців, у своїй більшості воно розглядається у широку діапазоні і залишаються не зовсім дослідженими певні особливості в умовах воєнного стану. Питання взаємодії є вкрай актуальними та потребують узгодженості на законодавчому рівні, так як не мають узагальненого порядку для визначення необхідності та узгодженості дій.

Безпекова складова у суспільстві є основним принципом дотримання прав і свобод громадян, недопущенню розгулу агресії, тероризму та масовому вчиненню злочинів. Пошук нових спільних компромісних рішень є ефективним у боротьбі з цими явищами не тільки з боку органів Національної поліції, а і інших правоохоронних органів. Не дивлячись на те, що питанням взаємодії звернута увага науковців, але у своїй більшості ці питання розглядаються у широкому діапазоні і залишаються не зовсім дослідженими певні особливості в умовах воєнного стану.

Установлено, що поняття взаємодії необхідно розглядати як комплексне явище, у нашому випадку, пов'язані взаємостосунки між людьми у сфері правоохоронної діяльності. Питання щодо взаємодії між органами Національної поліції та іншими правоохоронними органами потребує особливого підходу під час воєнного стану. Для забезпечення охорони публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів задіюються не тільки працівники органів Національної поліції, а і інших підрозділів. Злагодженість, взаємозаміщенність, чітка координація між всіма підрозділами основа чіткої взаємодії між всіма структурними підрозділами у ході забезпечення публічного порядку та публічної безпеки під час проведення масових заходів.

Визначено, що взаємодія Національної поліції з іншими правоохоронними органами та підрозділами під час забезпечення публічної безпеки і порядку в Україні це адміністративний комплекс заходів направлений на підвищення ефективності, координації роботи Національної поліції з іншими правоохоронними органами та підрозділами у ході забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів в Україні.

Ключові слова: забезпечення публічної безпеки і порядку, взаємодія, національна поліція, правоохоронні підрозділи, масові заходи.

Yaroshak O.Ya. Interaction of the national police with law enforcement units in the course of ensuring public security and order during mass events in Ukraine.

The article examines the issue of interaction between law enforcement units in the course of ensuring public safety and order during mass events in Ukraine. It has been investigated that in the conditions of martial law, the powers of the National Police bodies have been significantly expanded, starting from the security and defense sector to direct tasks related to ensuring public safety and order in Ukraine.

But, despite the fact that the issue of interaction has attracted the attention of scientists, in most cases it is considered in a wide range and certain features in the conditions of martial law remain not fully explored. Issues of interaction are extremely urgent and require coordination at the legislative level, as they do not have a generalized procedure for determining the necessity and coordination of actions.

The security component in society is the main principle of observing the rights and freedoms of citizens, preventing rampant aggression, terrorism and mass crimes. The search for new joint compromise solutions is effective in combating these phenomena not only on the part of the National Police, but also other law enforcement agencies. Despite the fact that scientists have drawn attention to the issue of interaction, but in most cases these issues are considered in a wide range and certain features in the conditions of martial law remain incompletely researched.

It was established that the concept of interaction should be considered as a complex phenomenon, in our case, related relationships between people in the field of law enforcement. The issue of interaction between the National Police and other law enforcement agencies requires a special approach during martial law. To ensure the protection of public safety and order during mass events, not only employees of the National Police, but also other units are involved. Coherence, interchangeability, clear coordination between all units is the basis of clear interaction between all structural units in the course of ensuring public order and public safety during mass events.

It was determined that the interaction of the National Police with other law enforcement agencies and units in the course of ensuring public safety and order in Ukraine is an administrative set of measures aimed at increasing the efficiency and coordination of the work of the National Police with other law enforcement agencies and units in the course of ensuring public safety and order during the mass events in Ukraine.

Key words: ensuring public safety and order, interaction, national police, law enforcement units, mass events.

Актуальність дослідження. В умовах воєнного стану повноваження органів Національної поліції значно розширено починаючи із сектору безпеки і оборони до безпосередніх завдань пов'язаних із забезпечення публічної безпеки і порядку в Україні. Статтею 3 Конституції України передбачено, що людина, її життя, здоров'я, честь, гідність, недоторканність і безпека визнаються найбільшою соціальною цінністю [1]. Безпекова складова у суспільстві є основним принципом дотримання прав і свобод громадян, недопущенню розгулу агресії, тероризму та масовому вчиненню злочинів. Пошук нових спільних компромісних рішень є ефективним у боротьбі з цими явищами не тільки з боку органів Національної поліції, а і інших правоохоронних органів. Не дивлячись на те, що питанням взаємодії звернута увага науковців, але у своїй більшості ці питання розглядаються у широкому діапазоні і залишаються не зовсім дослідженими певні особливості в умовах воєнного стану. Питання взаємодії є вкрай актуальними та потребують узгодженості на законодавчому рівні, оскільки не мають узагальненого порядку для визначення необхідності та узгодженості дій і слід звертатись до ряду наказів МВС України, як наприклад, Наказ МВС України від 07.07.2017 № 577 «Порядок взаємодії органів і підрозділів поліції під час організації та виконання органами поліції охорони заходів з фізичної охорони об'єктів»[2], Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10.08.2016 року № 773 «Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку» [3], Наказ МВС Від 15.11.2022 № 740 «Про затвердження Порядку організації взаємодії Державної прикордонної служби України та Національної поліції України під час забезпечення дотримання режиму державного кордону та прикордонного режиму» [4].

Огляд останніх досліджень. Питання щодо охорони громадського порядку під час проведення масових заходів розглядали науковці – адміністративісти: М. Ануфрієв, О. Бандурка, В. Березан, М. Бурбика, А. Василишин, М. Вознюк, Ю. Гаруст, І. Голосніченко, С. Гусарев, Е. Демський, А. Доллиний, В. Заросило, Р. Калюжний, Р. Кацуба, Ю. Кікінчук, В. Курило, А. Мартишко, Р. Мельник, В. Олефір, М. Небеська, М. Пихтін, В. Фатхутдінов, В. Шакун, О. Ярмиш тощо. Проте вони розглядали більш загальні чи суміжні проблеми. На сьогодні питання взаємодії між правоохоронними органами у ході забезпечення публічної безпеки і правопорядку під час проведення масових заходів потребує детального вивчення в Україні.

Мета статті полягає в тому щоб дослідити взаємодію органів Національної поліції з іншими правоохоронними органами та підрозділами у ході забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів в Україні.

Виклад основних положень. Аналізуючи Закон України «Про Національну поліцію» відповідно до статті 2 одним із ключових завдань поліції є охорона публічного порядку та безпеки. Визначаючи поняття взаємодії то чітко воно не прописується, однак у тексті вказується у 11 статті, що діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. Окрім того, у 2022 році внесені зміни до статті 23, пункти 34, що здійснює повноваження у взаємодії зі Збройними Силами України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Державною спеціальною службою транспорту, Службою безпеки України боротьбу з диверсійно-розвідувальними силами агресора (противника) та не передбаченими законами України воєнізованими або збройними формуваннями; а також пункти 44, що організовує взаємодію правоохоронних та інших державних органів України з Міжнародною організацією кримінальної поліції – Інтерполом, Європейським поліцейським офісом (Європолом), а також компетентними органами інших держав з питань, що належать до сфери діяльності Інтерполу та Європолу [5]. Відсутнє це поняття і у Законі України «Про національну безпеку України», де зазначено, що Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями, призначеним для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з іншими органами - із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону України, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань, організованих злочинних груп та організацій [6]. У Наказі МВС України від 10.08.2016 р. № 773 зазначається, що до забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку залучаються: 1) від Національної гвардії України – військові частини (підрозділи), на які покладено функції з охорони громадського порядку; 2) від Національної поліції України – територіальні органи Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях і місті Києві, їх відокремлені підрозділи. Взаємодія між ними здійснюється в межах, визначених законодавством, шляхом: 1) спільного патрулювання нарядами вулиць, площ, парків, скверів, вокзалів, аеропортів, морських та річкових портів, інших публічних (громадських) місць; 2) забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона; 3) проведення спільних заходів з метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць; 4) взаємодія з питань припинення масових заворушень [3]. Таким чином у жодному нормативному акті про взаємодію, не визначається його поняття. Для визначення звернемося до словників, так у філософському розумінні поняття взаємодія визначається, як те що відображає різновид взаємозв'язку – обопільний вплив різних об'єктів одне на одного та наслідки і зміни, спричинені таким впливом [7], енциклопедія практичної філософії трактує це поняття як – взаємний вплив чогось на щось (або когось на когось), а також, у разі людської взаємодії – спільна дія [8]. Велика українська енциклопедія наголошує, що поняття про взаємодію використовують і для опису стосунків або обміну інформацією між живими істотами – людьми, тваринами, численними об'єктами флори і фауни, а також і соціальних (зокрема політичних) явищ – трансформацій суспільного ладу, міжнародних відносин, змін в економіці, юриспруденції тощо. Взаємодія в цілому є загальнонауковою філософською категорією, яка відображає об'єктивну реальність, форми руху і розвитку (аж до виникнення і зникнення будь-чого), а також взаємодіявання та системно-структурну організацію будь-якої, живої і неживої, матерії [9]. Таким чином, поняття взаємодії необхідно розглядати як комплексне явище, у нашому випадку, пов'язані взаємостосунки між людьми у сфері правоохоронної діяльності.

Між науковцями також відсутній єдиний підхід щодо взаємодії між органами Національної поліції та іншими правоохоронними органами, який потребує особливого підходу під час воєнного стану. В умовах воєнного стану проведення різного роду масових заходів, особливо страйків, продовжують мати місце в Україні. Так наприклад, громадським рухом «Маніфест 42» проведено 1 лютого 2024 року о 12:00 попереджувальну акцію протесту проти свавілля тилових силовиків і на 1 годину частково, без шкоди для виконання оборонних замовлень, призупинить роботу підприємств [10]. Для забезпечення охорони публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів задіюються не тільки працівники органів Національної поліції, а і інших підрозділів.

Злагожденість, взаємозаміщенність, чітка координація між всіма підрозділами основа чіткої взаємодії між всіма структурними підрозділами у ході забезпечення публічного порядку та публічної безпеки під час проведення масових заходів. Повністю погоджуємось та підтримуємо точку зору В. Фатхутдінова, який зазначив, що для покращання взаємодії Національної поліції з недержавними суб'єктами необхідно постійно: а) уживати заходів щодо сприйняття населення як партнера поліції і повноправного учасника діяльності з покращання роботи поліції; б) підвищувати рівень професійної компетентності поліцейських, що уможливить вплив на громадську думку про загальну роботу поліції; в) покращувати взаємодію з органами місцевого самоврядування; г) залучати громадян та громадські об'єднання до профілактики правопорушень; д) розвивати «громадські консультації», що сприятиме кращому поінформуванню суспільства про пріоритети поліцейської діяльності та формування громадської думки щодо актуальних проблем у правоохоронній сфері [11]. На нашу точку зору, це стосується не тільки недержавних суб'єктів, а і правоохоронних структур.

Висновок. Таким чином, взаємодія Національної поліції з іншими правоохоронними органами та підрозділами під час забезпечення публічної безпеки і порядку в Україні це адміністративний комплекс заходів направлений на підвищення ефективності, координації роботи Національної поліції з іншими правоохоронними органами та підрозділами у ході забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 02.02.2024).
2. Порядок взаємодії органів і підрозділів поліції під час організації та виконання органами поліції охорони заходів з фізичної охорони об'єктів. Наказ МВС України від 07.07.2017 № 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-17#Text> (дата звернення 02.02.2024).
3. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10.08.2016 року № 773. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-16#Text> (дата звернення 02.02.2024).
4. Про затвердження Порядку організації взаємодії Державної прикордонної служби України та Національної поліції України під час забезпечення дотримання режиму державного кордону та прикордонного режиму. Наказ МВС Від 15.11.2022 № 740. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1502-22#Text> (дата звернення 02.02.2024).
5. Про Національну поліцію. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 02.02.2024).
6. Про національну безпеку України. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#> (дата звернення 02.02.2024).
7. Філософська категорія поняття взаємодія. URL: <https://vue.gov.ua/%D0%92%D0%B7%D0%B0%D1%94%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D1%96%D1%8F> (дата звернення 02.02.2024).
8. Енциклопедія практичної філософії. Взаємодія. URL: <http://psychologis.com.ua/vzaimodeystvie.htm> (дата звернення 02.02.2024).
9. Велика українська енциклопедія. Взаємодія. URL: [https://vue.gov.ua/%D0%92%D0%B7%D0%B0%D1%94%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D1%96%D1%8F_\(%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0](https://vue.gov.ua/%D0%92%D0%B7%D0%B0%D1%94%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D1%96%D1%8F_(%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D0%BA%D0%B0) (дата звернення 02.02.2024).
10. Українські підприємці проведуть попереджувальний страйк проти тиску на бізнес. URL: <https://zahid.net/news/> (дата звернення 02.02.2024).
11. Фатхутдінов В.Г. Адміністративно-правове забезпечення громадської безпеки в Україні. Автореф. на здобут. наукового ступеня доктора юр. наук. Київ. 2017. 38 с.